

H 99-9

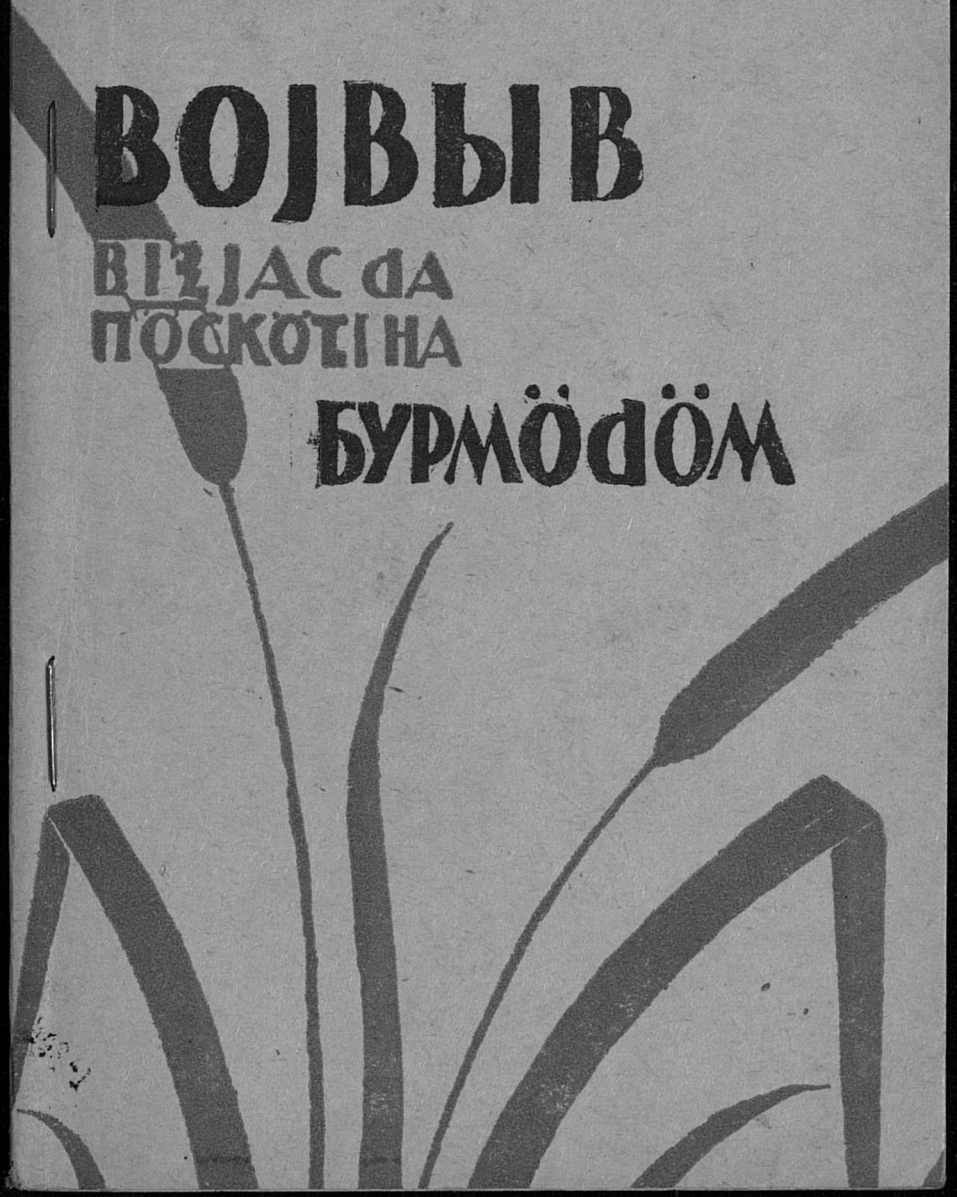
74.

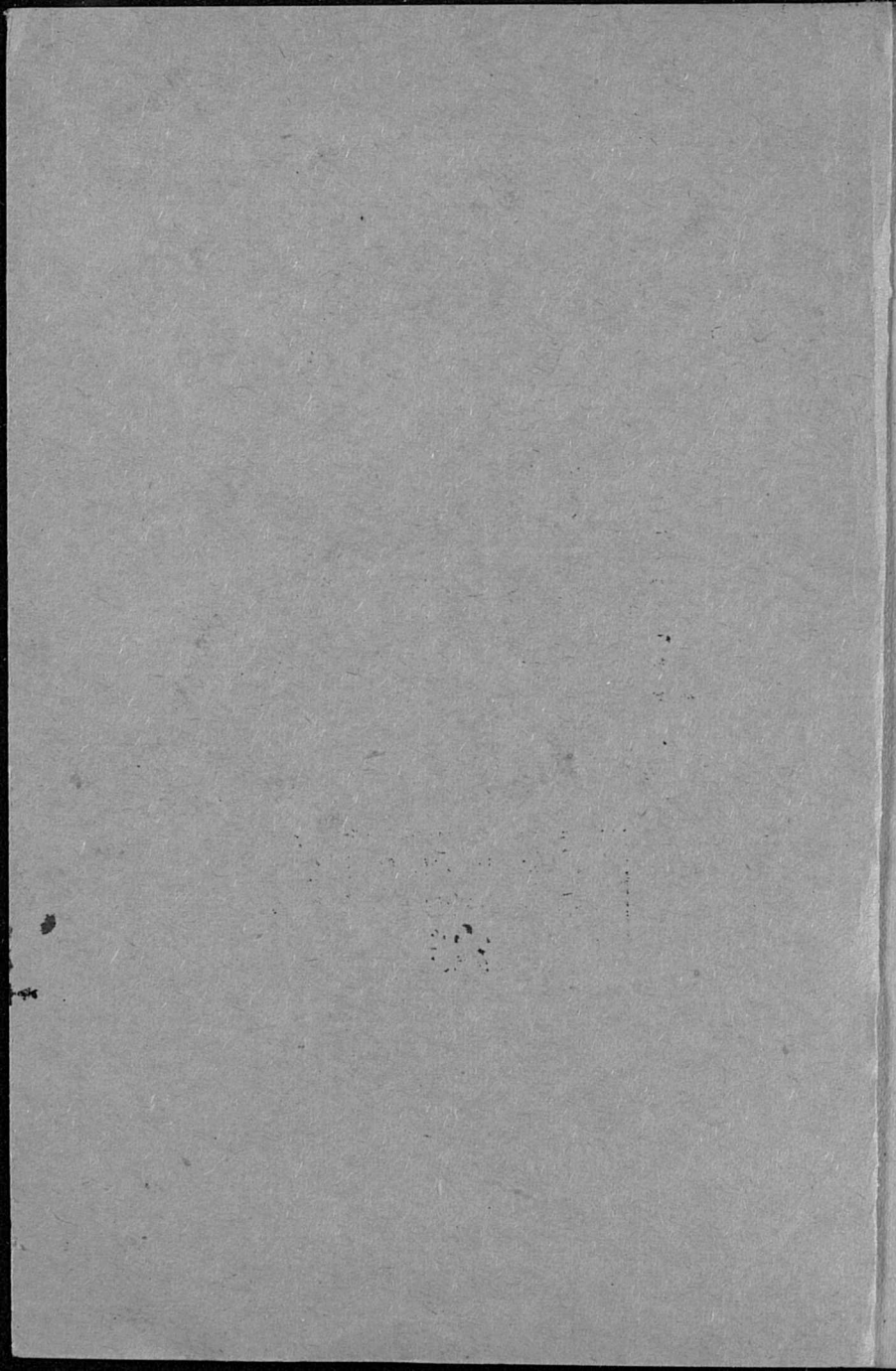
ІАЛІНСКІІ

ВОЈВЫВ

ВІЗІАС ДА
ПОСКОТІНА

БУРМÖDÖM

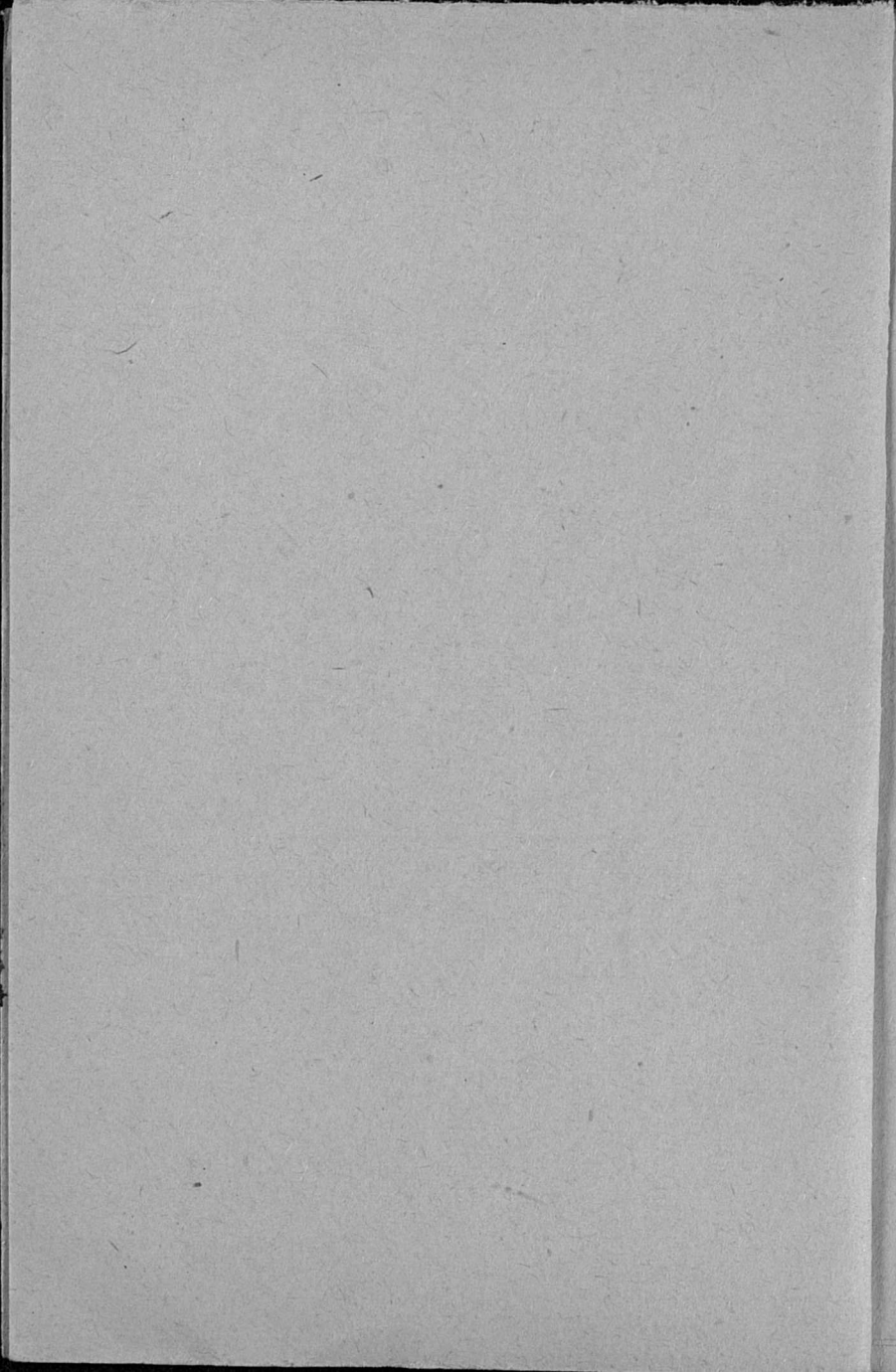
Коми-3

2-891 ИЛЖИНСКИ

ВОЛВЫВ ВІРЖАС
да
ПӨСКӨТІНА БУРМӨДӨМ

Г.П.Б. в Лн р Ц
О.Э 1932 г.
Акт № 413

КОМИ ҢЫГА ЛЕЖАНИН
СЫКТЫВКАР — 1931

Віа да пöскöтiна бурмöдöм Вој- выв крајын Воақыв пы д д i

„Огö вермöј мi паскöдны да бурмöдны скöтвiдöм колана көрым база лöсöдтöг.

Кушöмөн-жö мi адхам көрым базасö öнiја кадын. Ладыс тани абу зев бур. Вој-выв Америкаса öтүвја штатын-кö скöт көрым улас бостöма 61 прöчентыс унжык став көза плöщад улыс (татчö оз пырны пöскöтiнајас, вiајас турун көзöмөн да мукöд сiкас), мiјан скöт көрым көза улö бостöма сöмын 30 прöцент став көза плöщад улыс.

Та сертi зев ыжыд мог матыса војас кежлö — скöт вöдiтöмлы лöсöдны тырмымөн көрым көза паскöдöмөн, вiа да пöскöтiна бурмöдöмөн.

Зев колана пырыс колö вiаöдлыны шогмана вiа да пöскöтiна бурмöдöм вылö. Велöдчöм јöз лöсöдöм сертi тaјö сетас жын колана көрым скöтлы. Вiајас да пöскöтiнајас бурмöм куза колö нуны јöз костын сешöм-жö ыжыд уж, кушöмöс нуöдöны скöт бурмöдöм куза да урожај кыпöдöм куза.

Ви́жас да пöскöтiнајас бурмöдны абу сö-
кыд: тулысын скöт лезны пöскöтiна вылö
сорöнжык öтi вежонөн кы́з ми́ лезавлыв-
лам, арнас вежонөн во́жык вöтлавны: јирöд-
ны пöскöтiна не öтпырјö пасталаыс, а јук-
лöмөн, бырöдны јогтурунјас; ва пöскöтiнајас
к о с т ы н ы к а н а в а ј а с к о д ј ö м ö н ;
вынсöдны мiнерала вынсöданөн; пiнöвтни
мед; сынöдыс вермас пырны турун вужјас
бердас јуклыны быд сiкас скöтлы аслыс јукөн.
Тажö ставторјассö кокнида ыжыд рöскодтöг
по́ö вöчны регыд пöраөн.

Ставнас-кö тајö ужсö гөгөрвоам, сiз-жö-
кö бостчам став вынөн нем повзытöг сöкыд
во́зын, кы́зi нуöдiм уж на́н понда, рöскод-
јас во́зын немсувттöг, бјурократјаслыс сор-
нијас кывзытöг, ми́ пјатiлеткалыс мог — кöза
кöрымјас улö паскöдны 40 млн. га ыжда
плöщад да нуöдны ужјас ви́ да пöскöтiна
бурмöдöм ку́за став тeрри́торија пасталаыс,
— пöртны олöмö вермам, содтам кыкмында
јај да јöв продукта.

Совхозјас во́зын тани сулалö зев ыжыд
мог, не iчöтжык на́н гөгөр ужыс.

„Ферт, колхозјасыд тајö тужöд-жö му-
насны“.

Яковлев јорт докладыс
ВКП(б) VI сјезд вылын
„Колхознöј гы да ви́му
ужалöм кыптöм.“

I Візјас бурмөдөм

Візјаслөй да пөскөтөнајас-лөн колан луныс жөла скөт ві-рөмлы Промышленнөј жөла скөт вөді-төм вермас паскавны, кор лоө тырмымөн көрым. Медыжыд кө-рым сузөданін Војвыв крајын лоө-ны візјас, кодјас сетөны кос турун, да пөскөтөнајас, кодјас сетөны веж турун. Содтөд пырды вердөө ізас.

Ізас, кос турун да пөскөтөнавывса веж турун — колана көрым жөла скөтлы. Сещөм көрымјас дінө, жөв содөм вылө, јешщө сод-тысө васөд да вына көрым. Васөд көрымјас — сілосујтан културајас — вөдітөны му вылын: галанка, морков, свеклө, картопель; вына көрымјас — быдсамасікас туса һаң, пыр, панов, заводыс шыбласјас (кослунја выјвө-чан заводыс — жмыка, сурвөчан заводыс раб да мукөд сікас).

Вердан нормаыс шыбытны сөкыд көрым — веж турун, візвыв кос турун — оз поз: мөслы колө һаклавны вылпөв да сещөм сө-кыд көрымыс колө ас сікас кынөм пышкөс пондаыс. Чінтам-кө вердан нормаыс 50 прө-чентсаң, кыз мјан вердөны, 12 прөчентөз, кыз щөктө датскөј норма, да колам пөскө-тіна өніја ыжда (30-36 прөчент) мјанлы ковмас ешажык колөдны візјас да пөскөті-најас, но сек ковмас буржык да унжык турун бостны өніја серті.

Војвыѳ Віѳјаслѳн ыѳѳдаыѳ став крај
крајын паста лыѳѳыѳѳ 1710 сурсга паш-
віѳјаслѳн ѳалѳн ыѳѳда—1341,2 сурсга, ыш-
да пѳѳкѳ- кан віѳјас мѳд места бостѳны вѳр
ѳінајас- слѳн ыѳ- бѳрын.

даыѳ Гѳран мујас лыѳѳыѳѳѳны еѳѳа-
жык. Мѳд ногѳн-кѳ шуны, мїѳан быд ѳѳі га
пашња вылѳ воѳ 1 гектарыѳ унжык віѳ,
мукѳд рајѳнјасын гектарѳн жынјѳн, весїгтѳ
кыкмындаыѳ унжык (Комї област, Вожегод-
скѳј, Архангелскѳј, Колмогорскѳј, Грјазо-
ветскѳј рајѳнјас). Бостам-кѳ індѳм вылѳ
јѳла скѳт віѳѳан рајѳн—Вѳлѳгдаса округ,
сенї віѳјаслѳн ыѳѳдаыѳ ѳѳі тајѳ округас вѳлі
725,5 сурсга, лїбѳ 14 прѳѳѳѳ став округ
ыѳѳдаыѳ. Содтам-кѳ татѳѳ пѳѳкѳѳінајас—
494,5 сурсга,—лоѳ 121,8 сурсга, лїбѳ 23
прѳѳѳѳ важ округ серѳѳыѳ, кор пашњаыѳ
сенї вѳлі—522,5 сурсга (10 прѳѳѳѳ). ѳерт,
тајѳ костыѳ вермас вежсыны, кыѳ ѳнї сов-
хозјасын да колхозјасын, јѳна кутасны гѳ-
равны еѳа да лѳк туруна віѳјасѳѳ.

Јѳла даѳїјаын, кодлѳн ыѳѳдаыѳ мїлліѳн
гектарѳн еѳѳажык Вѳлѳгдаса округыѳ, скѳт
вердан местаыѳ—кѳѳѳѳм турун віѳјас да пѳѳ-
кѳѳінајас—сетѳны 330 сурсга.

**Јѳнмѳдам кѳрыѳ база соѳїалї-
стїческѳј скѳт віѳѳѳмлы**

Омӧл пӧскӧтина вылын мед- бур мӧскыс омӧлтчӧ, пӧрӧ кужӧд вӧчан машинаӧ

Ви́жаслӧн Ви́жас да пӧскӧтинајас Војвыв шо гмана крајса скӧт ви́чан рајонын давмӧмаӧс луныс да оз вермыны сетны колана кӧрым скӧтлы.

Ви́жас да пӧскӧтинајас, кодјас сетӧны мед донтӧм кӧрым, колӧ ӧдјӧжык бурмӧдны. Ӧнӧз-на некущӧм ви́дӧдлӧм ез вӧв тајӧјас выдӧ. Крестана ез думыштлыны, мыј ви́жас да пӧскӧтинајас воыс-воӧ турун бостӧмӧн вынтӧммӧны.

Мед гӧгӧрвоны, кы́з позӧ бурмӧдны давмӧм ви́жас да пӧскӧтинајас, колӧ буржыка ви́дӧдлыны тырмытӧмторјас вылас. Сек сӧмын вермам лучки индыны, кущӧм ужјасӧн бурмӧдны.

Колхозјаслы тајӧ ужын колӧ мунны мед-возын, ӧтвылыс бостчыны бурмӧдны воыс-воӧ еновтӧм ви́жас.

Ви́жас да пӧскӧтинајас бурмӧдӧм зев ыжыд мог. Сен торјалисны важ овмӧсјас да помещикјас, кодјас вӧлі паскӧдӧны заграничној скӧт, но вунӧдлісны ви́жас да пӧскӧтинајас јылыс, вунӧдісны гожса скӧт вердӧм јылыс, кодӧ лоӧ зев ыжыд мог јӧла скӧт вӧдӧтӧмын. Бур пӧрӧда скӧтлӧн рӧдыс чинис, том скӧт омӧлтчис омӧл ви́жас да пӧскӧти-

нэ јас вылын, вісміс чакотка вісөмөн. Сіјө торсө поңо вөлі аңыны һе сөмын мөсјаслыс, но і ыжјаслыс, коджас сојасөн кулаісны ковјас понда, кодөн вөлі вісөмөны ваа пөс-көтінајас вылын олігөн.

Тащөм торјассө оз ков вунөдны мјан совхозјаслы да колхозјаслы овмөссө лөсө-дігөн.

Кущөм Кущөм-жө віјјас емөс Војвы-віјјасов-лыны да кың сіјөјасөс поңо бур-лөны мөдны. Војвыв крајса віјму ужа-лан јукөнлы індөдөн вермас лоны віјјас Вөлөгдаса округыс. Со кущөм віјјас сени емөс:

	КУЩӨМ ВІЈЈАС.	ГУРС ГА.	% %	Шөркөддем урожај ту- рунлөн өті га вылыс тсентнерөн.
1	Ојдлана	86,7	12	17,7
2	Сы пыцкын ежөра . .	48,9	—	14,4
3	Мувыв көдөм турунјас .	154,2	21,3	11,8
4	Ојдлытөм јудор віјјас .	76,0	10,6	11,8
5	давмөм кос віјјас . . .	195,7	27,0	7,8
6	Вөр віјјас	124,1	17,1	7,8
7	Нур	86,8	12,0	7,4
		723,5	100	—

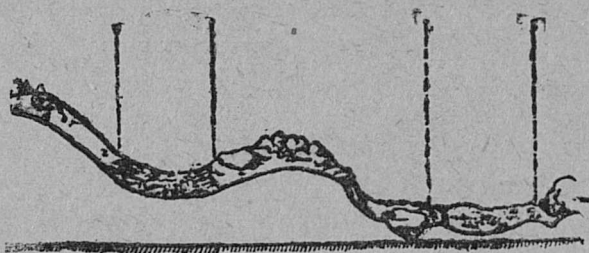
Ојдлана Став ыцкана віј пыыс, кыңі мі
віјјас аңам ојдлан да јудор віјјас мед еша.

Торжавтөм жүкөдөн көрүм
сузөдигөн лоо—виэ да пөс-
көтина бурмөдөм, сижө сетас
жын колана көрүм.

Яковлев.

Ојдлана виэјас вылө быд во ојдлігас
воө ылнајт коді вынсөдө ташөм виэјассө.
Тажө виэјас вылын быдмөны злакөвөј да
бобөһаһ сикас турун сор уна пөлөс турун-
јас. Злакөвөј пыщкыс (сөкта серті 50 прөч.)
адһан шепта турун, уна пөлөс ситурун;
бобөһаһ сикас пыщкын (35 прөцент) сурөны
шыраһкыщ, гөрд да жежыд бобөһаһ, пет-
рушка турун; (20-30 прөчентыс) лапкор,
купальһча посні ежөрјас да мукөд сикас
турунјас.

Урожајыс ојдлана виэзыс воө 17-20 прө-
чентөз (100-120 пуд (а гырыс јујас бер-
дын, шуам: Сухона, Војвыв двіна, овлө 40
цент. гектарыс, сөмын сешөм уна туруна
виэзыд еша да тајө виэјасыс бердө мөдар
боксаһыс вөр дорсаһыс матысмөны ежөра-
инө. Ташөм ежөр туруна виэјасыс кыссөны
ыжыдакод Сухона, Кубенскөј Вожө јујас куца
да мукөд тыјас гөгөр уна кілометр паста.
Сен ежөрыс быдмө жужыд вужјас вылын.
Ташөм ежөра виэјас вылын тувсов ваыс сула-
лө толысөн жынјөн, сы понда быдмыһысө

Виҗаслөн схема (көсөд, увтас да ојдлана виҗаслөн)

туруныс сорөн бостчө да сещөминсө ыщкөны мед бөрын—Август-Сентябр төлыс-јасын: ыщкыны сор заводитөмөн ежөра туруныс пөтөслуныс зев уна вошө.

Ежөра виҗас вылын турун овлө зев уна—30-40 центнер гектарыс, сөмын бурлуныс, пөтөслуныс ещажык ојдлана виҗыв турун дорыс: сы пыщкын уны куҗ турун да мукөд вреднөј турун (купальнича, курослея). Ситурунјасыд сурөны еща (13-15 прөцент), а ежөрыс жын мында.

Ојдлана виҗас бурмөдөм вылө уж оз ков, сөмын колө керавны лишнөј кустјассө, код гөгөр паскалөны јаг турунјас да мырҗөны бур турунлыс местасө. Тулысын татчө скөтөс оз поз лезны, оз поз лезны арнас зера поводҗ-јас, дырји, небҗөм муыс секі јона лојсө да артмөны вущјас. Вынсөдөмысоз нуждајтчы, ојдлөмнас быд тулысын вынсалө ачыс.

Ојдлана Ојдлана ежөра виҗас, көні дыр ежөра виҗ сулалө тувсов ва, сјаҗө көтасө улысөан. Сени колө нуөдны кырөдчан уж.

Ташом местажасын ваыс визывтö сыланö-жö кыз i жуыс, пово ачыны, посны жуас кыскöны васö вылыжык местажасыс. Со сешом жуассö колö жуждöдны да код жыны боксаңыс канавајас. костыны ва визјассö. Костан ужсö нуödом могыс колö корны аграномöс либö гидротехникöс визму ужалан јукöдыс. Гидротехник индас, кытчö коджныны канавајас, индас кытчö кутас ваыс визывтны да кызи вово ужавны.

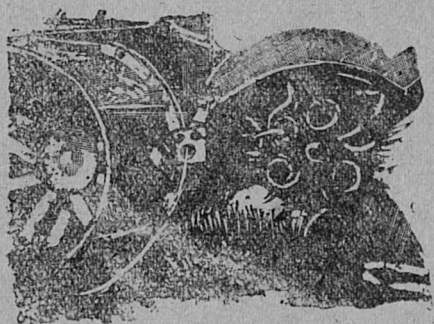

Боббан (клевер) көза вылын злаковöј турунјас кыпöдчöны боббанјас вылö.

Костом ојдлана нурјас вылыс колö кравны быдмана бафкустјас да ловпујас.

Костом да весалом бöрын артмö бур виз. Но сiјö еша-на — непременно колö бырöдны важ ежасö да вушјассö, кодјас лоöмаöс ежөр турун вушјасыс, а мукöд дырјыс скöт таладом гуранјасыс. Ташом ежöра вушқа местасö колö гөрны, либö, јешшö бур, кокавны фрез-машинаөн жушым вушқа небыд местаын плугыд сöкыда бостö, а фрез-машинаөн зев кокнида. Тајö барабана машинакокан, кодöс лöсöдöны трактор бөрса, а барабанас кокан модаа крукјас. Ужалігас крукјасыс ödjö бергалöны, бергöдчиг мозыс кокыштöны мусö, орјöдлöны тор-

јасоџ жугөдлөны да гидралөны. Тащөм фрез — машина бөрад өз ковмы һи агас һи рандаь, муыс ставыс лоө һебзөдөма. Фрез-машина вер-масыны һөбны сөмын совхозјас да колхозјас: сөмөн доныс 9000 шайт і донажык; сөктаыс 30 центһер, лун ужалө өһи гектар, Фрез-машинајас совхозјаслы, колхозјаслы да һур костан төварішществојаслы вајлывлісны Гер-маніјасы.

Фрез-машина уж дырји.

Өһи фрезјассө өтүвтөмаөс вијму јукөһ базајасын да вијму костан трестјасын. Фрез-машина бөрын костөм да һебзөдөм ежөра һурјас позө вынеөдны, кыџ лоө висталөма возын, да ковмас-кө — көзны уна сикаса уна вога турунөн. Ежөра вијјас абу-кө һајө ко-стөмаөс, колө ыщкыны 15-20 лун вожык, пуктысны заводиттөз, мед чукөртны һебыд сојана ежөр. Воџ ыщкөм ежөр пөтөсжык сор ыжқана додыс.

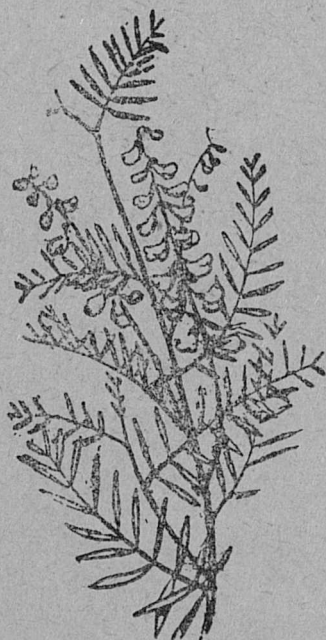
Муыв да јудор ојдлытөм ві-
 а јудор јас бурлуннас да урожајнас (11,8
 віјас центнер) өткөдөс. Најө овлөны
 мујас бердын, лібө ју
 бердын, пөката мес-
 таын. Налы вынсө вајө
 муверкөсса локтан ва-
 ыс. Сыпонда ташөм
 віјас вылын ојдлана
 віз вылын моз урожај-
 ыс абу өткөд. Вылыс
 да шөр пөкатас ваыс
 овывлө гожса повод-
 да серті. Кос гожө-
 мын зерыс ешажык,
 ешажык і ва воө, сіз-
 жө ешажык і турун.
 Зера воө муыв да ју-
 дор віјас вылын уро-
 жајыс овлө унжык да
 буржык. Бара-жө ту-
 рун урожајыс вежлас-
 сө скөт јірөдөм серті.
 Воқ тулысса да сор
 арса скөт візөм төдчө
 омөл боксан: віззыс
 гуранассө, гуранјасас
 ва пукалө. Тајө кок-
 ыда артмө ва повод-
 даөн. Сы кыңзі вывті куза скөт візөмөн
 му слөјыс топалө, а топалөм слөјыс оз леқ
 ас пырыс сынөдсө вужјас бердас да турун-

Бобōнан (клевер).

му слөјыс топалө, а топалөм слөјыс оз леқ
 ас пырыс сынөдсө вужјас бердас да турун-

јасыс пөдөны. Шуоны-ө, мед өdjө дав-
мө да нурө пөрө, локногөн скөт віжөмыс.
Сіктјасын турунлөн сіз-жө вежсө, пондөны
петны уна пөлөс турунјас да һищсавны. Сешөм
щыкөм візјас позө бостны indöd вылө Ті-

Шыраңкыщ пөтөс турун.

гінскөј полана (Во-
жегодскөј рајон). Му
выв да јудор візјас-
ыс-кө абуна тырөма
һищкөн да уна пөлөс-
сојтөм турунөн, ов-
лөны поводнөја шеп-
та да ситоруна пе-
тасјас, но давмөм
пөката местајас, кыз
Тігінын, тырөмаөс
һищкөн да омөла
сојан турунөн (77 %).

Бобөһаһыд да
шыраңкыщыд мурт-
са муртса тыдавлөны.
Ташөм візјасыд ун-
жыклаас тырөмаөс
кыззөн, піпуөн, баф-
кустөн да лопуөн.
Тажө, ферт, јона чін-
тө туруныслыс уро-
жајсө.

Сы понда ташөм местајассө колө весавны.
Віз олөм. Кущөм ногөн бурмөдны віз-
лөн немјас јас, лоө віжөдлыны віз арлыд вы-
лас. Быдсама віз вермө морі моз-жө лоны

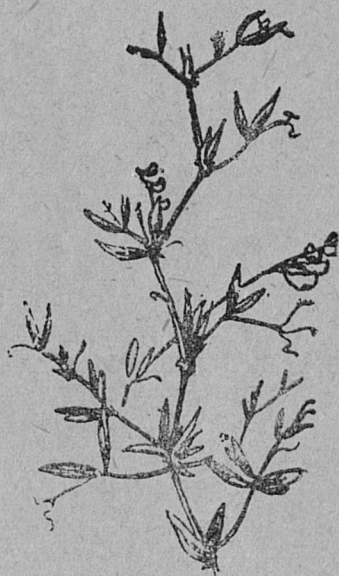
том пöраын і пöрыс пöраын. Віззис-кө
 неважөн-на петöма вөр улыс, лібö көзöм віз,
 шуöны том-на-пö. Сені мусінмыс небыд,
 ежатöм. Турунјаслөн вужјасыс паскыда пас-
 көдчöмаöс. Кыссана вужја турунјас лöоны

бобöнаң сикасыс —
 віж петрушка да
 шыраңкіщ; шепта
 турунјасыс — пыреј,
 ручбöж турун да му-
 көд пöлöс. Тащöм
 том віз оз нуждајт-
 чы бурмöдöмыс. Ојд-
 лана візјас том пö-
 ранас куза олöны,
 оз-кө скöтөн талöд-
 ны. Скöт візöмөн,
 кыз вылысжык ты-
 далö, віззид топалö
 да лöб чорыд ежа
 кыссана турунвуж-
 јасыс. Шепта да сі-

турунјас ежа топа-
 лöмнас пöдöны да оз
 сетны куз кыссана
 вужсö, вожјасыс пе-
 тöны топыджыка,

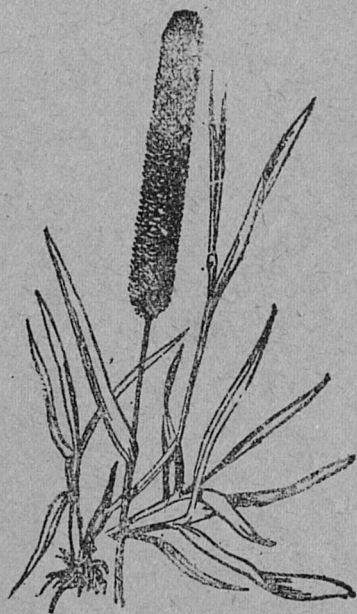
кыссана вужја турун (корневішщнöј) вежсö
 топыда быдман турунөн (кустöвöјөн).

Топыда быдмана турунјас: зөр сикас сі-
 турун, јокмыла сітурун, шепта турун да
 дука сітурун. Тајö турунјасыс уна овлö

Візвывса чина, зев-жö пöтöс
 турун, мунö шыраңкішлан,
 да мукöд пöлöс бобовöј
 турунјаслан.

пөрнөј нема візвылын во 10-15 кымын. Тащом пөрнөј нема візјас регыд пөрысмөны на вылын кужтөма скөт візөмыс. Став віз-зыс, өтї сїкас өдјөжык, мукөдјас нөжјөжык, кыз-комын во мысї пөрысмөны. Ежаыс на

Тимофеевка.

вылын јонжыка то-палө. Топыда быд-мана турунјас веж-сөны јешщө омө-жык турунөн. Тащом важ віз регыд нїщ-касө, оз-кө тыр вө-рөн, артмө нїщка нурө. Тащом олөм мунө візлөн, кыз і мортлөн да пемөс-лөн, воө кулан пөра.

Візјас лоө бур-мөдны сы сертї, ку-щөм нема сїјө. Том візлы-кө оз-ков бур-мөдөм, пөрнөј нема візлы колө-нїн сы вылө морт кі. Мїјан мувыв да јудор ојд-лытөм, кызї пөрнөј нема візјаслыс, ко-лө-нїн ежасө нөб-

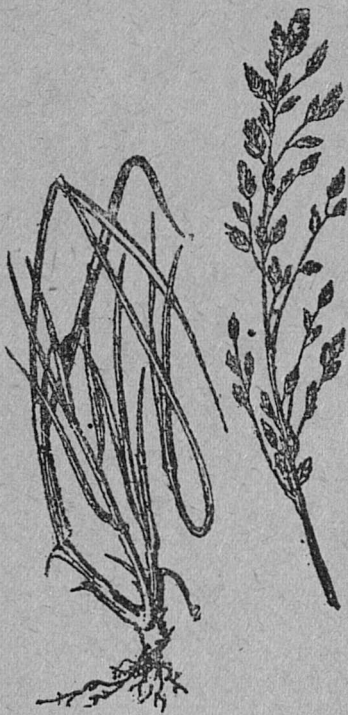
өдыштны да төлөдыштны, мед сынөдыс пырас турун вужјас бердас.

Куш пїновтөм тащом візјасас оз-на ло тырмана. Важ відлалөмјас Војвывса сельско-

хоҗајственнөј опытнөј станціјаын (Вөлөгда кар улын) петкөдліс став омөллүнсө куш пиңовтөмыс. Ежасө жуғөдөмөн көт і снөдыс пырны кутас вужјас бердас, туруныс реғыдаөн оз мөдөдчы, кыз ојдлана віз вылын, вегітө урожајыс чінө.

Візвыв Мөд но-
вынсө- га доө, пі-
данјас ңовтөм

бөрас-кө пуктан вынсөданторјас. Піңовтөмөн да вынсөдан пуктөмөн урожај төдчымөнја кыпалө. Војвывса областнөј станціјаын ем јудор віз, коді урожајсө сетө 28,4 центнер гектарыс. Піңовтөм да вынсөдөм бөрын (каліја, сов -- 2,25 центн. да көрт сіт пыз—томасшлак 3,5 центнер өтө гектар вылө) сетіс 35,5 центн. гектарыс. Сізкө содіс 7,1 центнер лөбө 26 прөцент. Піңовттөг, куш вынсөдөмыс сетіс содтөд 71 прөч. Сы дінө колө содтыны, мыј уна

Візвывса овсаһнітса злакөвөј рөдыс. Војвылын медбур турун.

пөлөс туруныс чини, а сы пыѳѳи соди бобөн-
нан да ситурун 16,7 процнтсан 36 проц.

Нөбөм вынсөданјас 'пыщкыс': калијнөј
сов кыңзї (2,5-3 ц. гектар вылө) да көрт

сит пыѳ кыңзї (4-6 ц.
га вылө), поѳө көзны
вијјас вылө су-
перфосфат 3 цент.
либө фосфоритнөј
пыѳ 6 центнер. Бө-
рын петисны аппати-
төвөј пыѳ да термо-
фосфат, вөчөма ап-
патитөвөј пыѳис.

Ежа. Вијвывса медбур сорта
туруныс өтї сїкаса турун.
Көзсысө өмофејевкакөд,
көстөркөд да мукөдкөд
өтсөр.

Тажө вынсөдчан-
торјас поѳө сузөд-
ны да видлыны мїјан
Вөјвыв вијјас вылын.
Тажө адзөмаөс Хибин-
ыс (Мурман округ),
Вөјвыв крајлы сусед.
Калијнөј сов да тер-
мофосфат перјөны
рудаөн Вөјвывладор-
са Соликамскса кар
улын.

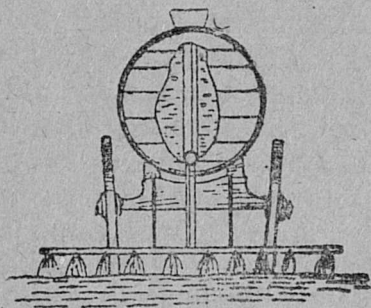
Минерала вынсө-
дан колө көзны быд
во, неуна чинталөмөн
воыс воө.

Пїновтөм виј вылө,
кыңзї, поѳө вынсөдны нөбөм вынсөданөн
кујөд вөөн, пөимөн

да компостон (чукорын сiстөм быдсама шыбласјас.)

Кужöд ва чукöртчысö трубајас куҗа скöт виҗан картаыс аслыс сiкас јукмöсö, скöтнöј карта бердас.

Тани кужöд ва пöдса јукмöсын төвбыдөн шуҗö да тулыс кeжлö лöö гөтөв виҗ вылö кiскавны. Јукмöс колö тупкыны топыда, сек нöжжöжык сiсмö да выныс лöö ыжыджык. Кужöд васö кiскавны новлöдлöны бöчкаын. Бöчка мышкас вöчöма роҗ да сы увтö тувјавсö гöгылжын, лiбö куим пельöса пöв. Кужöд ва роҗöд петигөн кiсö тaјö пöв вылö да паскыда савгö му куҗаыс.

Кужöд ва кiскаван бöчка.

Колö помытны, сук кужöд ваөн кiскавны виҗ оз роҗ, сек кужöд ва пыщкас жын мындасö колö содтыны прöстöј ва.

Öтi гектар виҗ вынсöдöм вылö ковмö 30-50 нeламын ведраа бöчкаоҗ кiзöртөм кужöд ва. Кужöд ваөн кiскавны колö кымöра дырјi, зерöм бöрын тулысын лiбö ышкöм бöрын, кор вермас сетны ыжыджык бур том турун вужаслы лiбö öтавалы.

Кіскалом бөрын скөтыд ташом турунөс пырсө оз сој. Сы понда оз ков кіскавны кужөд ваөн скөт леңаліг кежлө.

Кужөд ва пыщкын ем быдсама пөлөс вын, кушөм колө быдманторлы (растеңнө-лы). Ташөм кіскаломыс мед јона сетө вын шепта пырејлы да ситурунлы. Быд кык-куім во мыстї колө выл пөв кіскавны. Быд во кіскаломөн јона кутас паскавны мукөд пөлөс турунјас.

Компост артмө уна пөлөс шыбласјасы, сісманаторјасы, арса кіссөм корјасы, трундаыс, чагјыс, быдсама јогыс, кодї гудрасө пөімкөд. кужөдкөд, кіскавсө помөј ваөн, кужөд ваөн. Ставыс тајө чукөртчыссө нежужыд чукөрө, 1-2 м. жужда паста чукөрө, (1 м. жужда да 1-2 м. паста чукөрө. Ташөм чукөрас во гөгөр лібө дыржык ковмас кујлөдны.

Вожын мыстї колө чукөрсө бура гудравны. Компостас овмөдчө уна посні, сінмөн адзытөм гагјас, кодјас отсалөны шыбласјасөс регыджык сісмыны да пөрны вынсөдан тужө. Сы пыщкын ем быдсама сікас выныс. Компостнөј чукөрсө позө вөчны візјас вылө. Гектар вылө петкөдөны 120-150 центн. да разөдөны кымөра поводсаө, мөдногөн сылөн выныс вошө. Буржык візјас вывті позө агасөн шылөдны.

Петкөдөны компостнөј кужөдсө, кычї і кужөд ватө, во кык-куім мыстї, мед ез паскавны јог турунјас. Веретғаа візјас вылын, кычї і пөскөтіна вылын, компост зев бура

петкөдлө ассыг вынсө, а медса жона шепте
пыреј да еітурун вылө.

П.ч Мед уна ем калиј, ізвест, фос-
пөімын фор. Быд сикаса пөімлөн аслыс сі-
каса і вын. Мед бур пөімөн лыддыссө ізас-
ыг да корја пујасыс. Сіјө бура төдчө сі
турун да бобөһаңјас вылө. Выныс пөімлөн
төдчө віқом сертіыс. Мед оз вош пөім пыщ-
кыс коланаторјасыс, колө віқны кос места-
ын леб улын. Пөімлөн вын бура төдчө лыа
му вылын да сөд му вылын. Гектар вылө
којалөны 10-20 центһер, тулысын лібө арын.
Сіјөс позө вежны калијнөј солөн да сы бер-
дө ковмө содтөд 1-1,3 центһер гектар вы-
лө шома фосфорнөј пыз (суперфосфат), лі-
бө көрт сит пыз, кодјас зев жона пөімлыс
вынсө содтоны. Пөім петкөдөны віз вылө
быд во.

Мукөд дырји віқсө ізвеска алөны,
петкөдөны кусөдөм ізвеска 12-25 цент. ге-
ктар вылө Сіјөс оз быд во петкөдны, а 4-
5 во мысті. Костас бур лоө, којан-кө кал-
іжно-фосфорнөј вынсөданөн. Ізвескаавны-кө
көсјан віз, буржык војдөр сорһитны агра-
номкөд, ізвескаыд оз быд віз вылын вај
бурсө. Вынсөданыс көзсыссө піновтөм бөр-
ын. Бөрја војасын вөліны опытјас, мыј вес-
кыда ежа вылас којалөмөн буржыка төдчө
піновтөм бөрын дорыс. Мед јонжыка вын-
сөдны віқсө, первојсө вынсөданыс пуктыссө
вынажык пөлөс да унжык, а бөрынжыкссө
ещажык, мед сөмын важ вынсө кутны. Віз-

зос вынодны колө выноданторсө вежла-
ломон: каліно-фосфорној вынодан вежлы-
ны кужд ваон да компостон.

Віз вылө Пиновтөм да куждалөм көт төдчө-
уна пөлөс нин віз вылө, но сетчө-кө јешцө
турункөј-көзам уна пөлөс турун көјдыс,
дысјас кө-туруныд кутас быдмыны буржыка.
рөм Візјасөс пинөвтигөн ңешкыссө ңи-
щыс. Сек мыјда-кө туруныс кулө, вылыссө
быдмө важ туруныс. Сылөн быдмөмыс муно

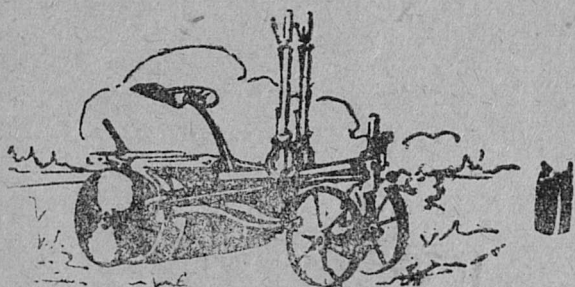

Компост чукөр. Корјас, ңищ, өшнүв јог, пилнөј
пыз, чагјог да мукбө вермасны лоны бур выно-
данон компостној чукөрын сестөмон.

вывти ңөжјө. Ојдлана візјас вылын вөрөдөм
турун вужјас регыдөн бөр ловзөоны, но се-
щөмыс оз вермы лоны јудөр бердса да му-
выв візјас вылын. Веретта да вөрса візјас
вылын турун быдмөмыс јешцө ңөжјө за-
вөбитчө. Та понда видчыены важ турунлыс

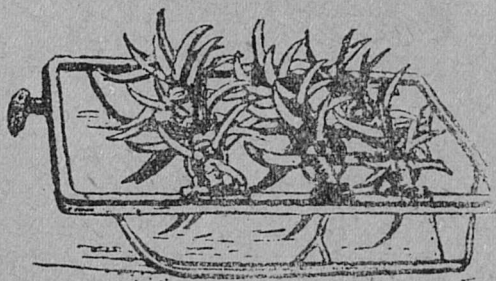
петомсө оз овывлы выгөднө. сөрт, виэтө
вердыштөмыд отсалас выл турунјаслы пет-
ны, но косжык местајасын сојан турунјас
петөны омөла, өдјөжык петөны ковтөмжык-

Фискөвөј пина (рандал).

јас. Та понда виэјас вылө јона пинөвтөм
бөрын колө көэны турун көјдыс. Көэны
колө тулысын васөд вылас, мед регыджык
көјдысыс чужас. Көэсө оз өтө пөлөс турун,
а сорлалөмөн—2-3 пөлөс—шепта пыреј, сө-
турун да бобөһаһ, ставсө гектар вылө сөк-
танас 16-18 кгм. 3-4 кг-өэ бастчө Швед-
скөј бобөһаһ гөрд либө жежыд (пөскөтина-
јас вылө содтысө жежыд бобөһаһ), а злако-
вөјыс—4-5 кг-өэ, шепта турун, зөр сөкас
сөтурун, јокмыла сөтурун да мукөд сөтурун.
Матыса аграном либө културтехник висталас,
уна-ө да кушөм көјдыс колө пуктыны му-
сөн сөртыс. Виэсө видлавтөг сөн сајын турун
көјдыс сөрөвтыи оз пөэ. Оз ков вунөдны,

уна воҕа турунсорас лөсөдигөн бобһонаҥ
 сикасөс колө пуктыны 30 прөчөнт, а 70 прө-
 чөнтсө стурун сикас. Бобһонаҥ кык-куим
 во мыҕти бырө, а стурун јона дыржык олө.
 Кушөм турун көҕны, колө лөсөдны сы сер-
 ти: кымын во кешлө турун увтө лөсөдам
 виҕсө да грунтовој му да васөд серти. Та
 понда колө воҕыв в төдмөдны бөрјөм места-
 өс, кушөм турун ковмө көҕны.

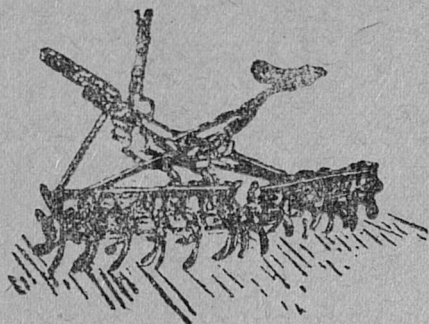

Шведскөј пина Ганкмо. Серпас вылын бергөдөма
 гашөн дөддө, виҕвылас нуны.

Первојја воас көҕөм бөрын туруныс овлө
 еща. Оз-кө јона паскав первојја воас, бур-
 жык лоө еновтны ышкытөг. А ковмас-кө-
 һин, колө ышкыны лун 15 војдөр кымавтөҕ,
 мед сек кешлө уҕитасны јонмыштны. Көҕөм
 турунјас олөны 5-7 вооҕ му сін серти,
 кушөма раҕејтөны виҕсө да быд во-ли вын-
 сөдөны. Видлалөмјас петкөдлісны, тащөм бур-
 мөдөм виҕјас сетөны 40-50 центнер быд во
 бур турун да сы кыңзи өтава. Арса скөт

Віжом вылө кожмөд воганыс скөтөс віж вы-
лө позө лэны сөмын 3-д воганыс.

Турун көжөм вылө буржык пішовтны
сөдөж аслыс пөлөс піһаөн — дикөвөј піһа —
рандал (піһажас пыдһыс блуд коф гөгыл-
јас), звездчатөј — Ганкмо. Віжыс-кө һищка,
војдөр сјјөс һещкөны чепта піһаөн — Лааке,
арын либө вој тулысын. Арса пішовтөм
һищкыс төвбыдөн сисмас, а тулысын-кө пі-

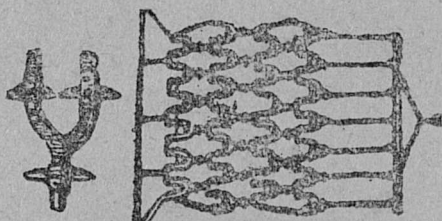

Віжыв піһа Морганлөн.

һовтан, һищсө ковмас чукөртны да сотны.
Тулысын, му космөм бөрын, колө сөдөж
пішовтны. Пішовтөм бөрын көжөны вынсөд-
анөн (сјјөс позө сорлавны муөн буссөмыс)
да бура пішовтны. Медбөрын көжөны ту-
рун көјдыс аграном либө културтехник индөм
серті. Көјдыссө мукөд дырјі сорлалөны лы-
көд, мед өтмозжыка көжны, көжөм бөрас
көјдыссө лічкөны быгылтасөн. Вылыс ков-

мас көзны во 6-7 мысты, сиз-жө жона пинов-
төм бөрын.

Став рафејтөмыс да бурмөдөмыс вијас-
өс, кушөмөс гижөма тани, шусөны выліса
бурмөдөмөн.

Виј пиновтан пины Лааке да сылөн тор.

**Пыдса бурмө-
дөм** Пыдса бурмөдөм заводитчө
гөрөмсаң, колана-кө сы воэвылын
јешшө костөны сиз, мед грунтөвөј
ваыс вөлі 70 см. пыдтаын. Виј гөрөны ар-
саң бура путкылтана ралыка плугјөн. Ежа-
сө вундалөны да крошитөны Рандаљ пињаөн,
либө мукөд пөлөс пињаөн. Локтан тулыснас
вијсө вынсөдөны да көзөны.

Воэза 3-4 восө оз турунөн көзны, а
мукөд пөлөс көзаөн, мед ежаыс да нышкыс
зикөз вермісны сисмыны да муыс мед бура
небзис, лоі посні көмөка. Первој воө поэө
көзны шабди либө зөр, мөд да којмөд воө—
зөр, зөр сорөн віка, турнепс, галанка да му-
көд пөлөс (корнепладјас). Сы бөрын бара
зөр, сеса вөлісти көзны турун.

**В ылыс лөсөдөм виҗ да бур-
мөдөм пөскөтина вермөны вай-
ны докод бура вөдитана му-
ыс ые ещажык.**

Вынсөдантор пуктысө зөр увтө, кор көҗсө турун. Выгоднөжык петкөдны гөрөм виҗ вылө, каліно-фосфорнөј вынсөдан. Вылыс виҗ лөсөдигөн көјдысыс бостчө уна пөлөс-жык.

Сітурун да бобөнаң бостчө 35-40 кг-өҗ. Тані бобөнаң коvmө ещажык (10%), шведскөј жеҗыд бобөнаң 2 кгр, а унжыкыс (90%) 3-6 кгр. воө уна вөса шепта да сітурун вылө на пыщкыс куім јукөныс колө лоны жуҗыд турунјас: костор, пыреј, тимофејевка, шепта турун, зөр модаа сітурун, јокмыла сітурун—французскөј рајграс, а нөлөд јукөныс лапкыд сітурун гөрд овсаңича, мјатлікјас, полевіцајас. Гырыс көјдыс көҗсө торјөн поснідыс да төртсө піна тышнас піновтөмөн, волокушаөн лібө лчкалоны сөкыд быгылтасөн. Воҗын мыј вөлі висталөма виҗ вылө турун көҗөм јылыс да піновтөм јылыс, сіјө-жө поҗө шуны і татөн.

Бура вөдитөмөн көҗөм виҗ уна во вермө сетны бур уроҗај. Германіјаын емөс уна вөса виҗјас да пөскөтинајас, кодјас бурлунсө оз вештыны 20-50 воөҗ. Татыс лөб

гөгөрвоана, візјас гөрөмөн да көрөмөн лоо медбур нога бурмөдөм да мед выгөднөј, рөскөдыс колө уна во кешлө, да унжыкысө рөскөдсө візјасыс регыд кадөн вештөны.

Көрөм турунјас візјас вылын бура быдмөны да уна во сетөны ыжыд урожајјас.

Веретта Вожыв крајса візму ужалан рај-да вөр віз онјасын мед уна веретта да вөр віз важ Вөлөг. окр.—44,2%, өтөыс і мөдыс артмөны вөр улыс јујас пөлөн жужыд местајсө, сізжө пөкатаінө. Ем бара, шусөны пустошнөј віззөн, кодјас артмөмаөс вөр жугөдөмөн—опустошитөмөн. Вереттаа візјас вылын вермас і не лоны вөр туруныс, јона-нын ылысмөма вөрсаныс да, кыз Грјазовецкөј рајонын, Вологодскөј, Кубеноочерскөјын. Вөр візвылын-жө позө адзыны вөрын быдманторјас—оз, пув, қалган турун, сетөр кустјас да мукөдтор. Тащөм візјасыд овлөны вөр бердынөс (Тотемскөј, Тігінө рајонјасын), Туруныс тани уна сікас—сітурун сора зев унасікас ежөр. Тащөм візјасыс сојөд мусін вылын регыд давмөны выныс ваөн мыскавсө дај подјыс һищмө.

Та понда туруныс тани еша овлө да оз өтмында быд во, овлө 7-10 центн. шоча унжык овлө. Уна пөлөс турун пыщкыс унжыкысө сурө сојтөм турун—денга турун, купальнича һивјаник да мукөд пөлөс: вреднөј турунјас—ожика, сітнік, куз турун (хвош). Сітурун пыщкыс еша пөтөса турунјас—щучка, дука колосок, полевича, белоус. Сур-

львлöны ежörяс—дернiстöй, зајачöй, обыкновенöй. Зев шоча сурльвлö петрушок турун, гөрä да жежд бобöнaн.

Немöвöјја пашнајас, вијјас сiң-жö сöд вөр улыс петлöмаöе да давмöмысла еновтлöмаöе пöскöтина улö. Но тајö вынтöммöмыс веретäа да вөр вијјаслөн оз мортсаң мун, а ачыс-нiн пөжјассö ванас да бырö выныс быдмысјаслы. Вылыс местајасын бура вермас овмöдчыны сёмын вөр аслас пыдö пырана вужјаснас. Жеңыд вужја турунјас оз вермыны тани сүзöдны аслыныс сојансö, најö олöны сöмын зер ваөн да чукöрмöм лым ваөн.

Зера гожöм содтö веж турун, а кос гожöм сiјöс сетö да дүгöдö быдмöмсыс. Тащöм вијјас вылын бур овмöс лöсöдны он вермы, көн урожајыс овлö гожöм сертi.

Сещöм вијјас, кöни ем тырмана ва да колана вын, оз ков вевтасыс корсны, а увтас местајасыс, кытчö летчö вевтасјасыс ваыс да пырö став колана выныс.

Став кос веретäа вијјас, вөр вијјас да важ гөрöм мујас нуждајтчöны ваыс да выныс. Тащöм местајас буржык лöсöдны пöскöтина улö да вөр улö. Мöд ногөн, гөрöмөн да кöзöмөн позö бурмöдны тащöм вијјас сек, кор местаыс абу мылкјöс. Мылкјассö колö колöдны вөр улö.

Нур виј- Коли јешщö вiставны нур вијјас јас. јылыс, кодјас пукалöны најта, трундаа ми улi местајасын пöкатјасын јујас за-

вофітчанінјасын да клучјас бердын. Тајо віјас вылын быдмө туруныс ежөр да уна-пөлөс һурыд быдман турунјас: пука турун, һурвыв куз турун, куроҗлеп, ежөрјас, багула да мукөд пөлөс. Ежөрыс да куз туруныс быдмө 70 прөцент гөгөр став турун піјыс, а шепта да ситурун быдмө 10 прөцент мукөдыс—һурвыв вреднөј да јадовітөј турунјас.

Турун урожајыс овлө һур сертыс да кущөма сјө вынсало. Увтас местаа да ојдлана һурын (Сухона ју бердса) турун урожајыс овлө 30 центнер да вылөжык. Һурыс сулалана васө піскөдөмөн лоө бур віз. Мөдарө—һишка һур посні ежөра, посні пожөма да туріпувја—сетө зев еща турун да зев сөкыда бурмөны. Сени зев еща колана выныс. Сешөм һурјасыс буржык перјыны трунда: ломтас вылө, либө скөт волөс да мукөдтор вылө.

Мујас да Став пөлөс візјас піјыс бурмө-візјас лө-дөм вылө мед еща колөны уж сөдны ме-ојдлана візјас вылө. Најө мед ста серті. вынаөс да мед бурөс турун сертыс. Ојдлана местајас бурөс сөмын візјас вылө. На бердө матысмөны увтас местаа һурјас, көн ем колана вын, но јона васөд месталы віз вылө ез тујны. Віз вылө колө костыны да весавны. Костөм бөрын зев бур көзан віз вылө либө пөскөвіна вылө, тани тырмымөн ем сојаныс і ваыс петасјаслы.

Мувыв да јудор ојдлытөм візјас оз-һін вермыны лоны куш віз местаөн совхозјасын

да колхозжасын. Унжыксө на пыщкыс му кыщөлжасыс лоө му вылө бергөдны көза паскөдигөн. Тажө местајас сетасны лөсыд мујас да һедыр кезлө турун көзөм вылө. Вереттаа вијјас да вөр вијјас сиј-жө мыјкө-мында кутасны гөрсыны турун көзөм вылө лөбө пөскөтина вылө; мыјкө мында колө вөр улө. Уна во вөдитөмөн виј тани оз сет өтмоза урожај.

Совхозжасын да колхозжасын вијјас вылө позо индыны сещөм местајас: ојдланайјас, увтас местајас да јудор сонјас. Мујас паскөдавны—һывкөс местајас да вөр подула местајас. Пөскөтина вермас лоны быд местаын, но буржык һывкөс местаын да сонын, матөжык скөтној картасаң (2 кілом. һе ылынжык). Ташөм лөсөдөмөн виј, му вөр да пөскөтина адрасны асыныс колана места.

Пөскөтина бурмөдөм

Пөскөтиналөн Пөскөтина лоө сещөм-жө виј-колана јас, кодөн сөмын пөлзүјтчөны лун. скөт јирөдөмөн.

Емөс сывыв лөсөдөм пөскөтинајас: Гермаңијаын, даңијаын, мијанын јещиө абу-на. Совхозжасын да колхозжасын пөскөтинајас колө өдјөнжык лөсөдны. Онөз-на пөскөтина улө колөдлісны давмөм вијјас да вөр керасјас, кустјасөн тырөм местајас да һурјас. Позо шуны, пөскөтина улө колөрлыв-

лісны медомӧл местајассӧ. Агныс креста-на сещӧмјассӧ шуоны пӧскӧтіна улӧ шыб-лас муӧн. Шочыніка колывлӧны кос шог-мана візјас, воӑ тулысјасын да ыщкӧм бӧр-јасын. Бӧрја војасӧ мі адӑам, тајӧ візјасыс да пӧскӧтінајасыс кутісны давмыны, нурмы-ны, ніщкасны кужтӧма вӧдітӧмӧн. Некущӧм бурмӧдӧм пӧскӧтінаӧс ні візӑӧс мјянын ӧнӧӑ на ез вӧвлы.

Пӧскӧтіна вылӧ колӧ візӧдлыны не омӧлжыка віз дорыс: ӧті-кӧ, пӧскӧтіна улӧ сетчӧ, кыз мі адӑам, омӧлжык візјас код-јас ыщкӧмӧн еща бурсӧ сетӧны да јірнысӧ скӧтлы еща шедӧ. Мӧд-кӧ, 150-160 лунӧӑ вонас мјян скӧтыс вӧла вылын ветлӧ: Кој-мӧд-кӧ, пӧскӧтіनावывса кӧрымыд овмӧсын мед улӧ сувтӧ. Ыщкыны оз ков, сіз-жӧ курт-ны ні новлыны, ачыс скӧтыс бостӧ, сӧмын гожӧмын колӧ скӧт візыс. Мі тӧдам-нін, кыз туруныс чінӧ да омӧлтчӧ воыс-воӧ, візсӧ ыщкӧмӧн да туруннас вынтӧммӧм вӧс-на, а сыпыдді вынсӧ огӧ содтӧ. Пӧскӧті-наыдлӧн омӧлтчӧмыс візјас серті јонжыка тӧдчӧ, кӧні кокулас муыс јона топалӧ да пӧтасјасыс сынӧдтӧгыс пӧдӧны.

Сыпӧнда оз сӧмын урожајыс чін, но і туруныс омӧлжыка быдмӧ. Кос веретѣаа пӧскӧтіна вылыс мі адӑамуна пӧлӧс омӧла сојан турунјас (белоус, щучка), а ва пӧскӧ-тіна вылыс;—посні ежӧр, куӑ турун да нурывывса вреднӧј турунјас,—курӧслеп, ку-палныча да с.в. Веж турун гектарыс лоӧ 20-30

центнер, лѣбѣ 5-8 центнер кѣс турун. му-
кѣд дырѣ ещажык. Кѣд ем пѣскѣтина мѣжа-
нын, кыс скѣтыс аслыс корсѣ кынѣмпѣт
50-70 процентѣ став пѣжыс тырѣма вѣрѣн.
Пѣскѣтинаыслыс тырысжык тырмытѣмтор-
жасѣ тѣдмалѣм бѣрын кѣлѣ индыны, кыѣ мѣ-
жанлы сѣжѣс бурмѣдны. Кыѣ вѣзжаслы, сѣзѣ-
пѣскѣтиналы кѣлѣ индыны кык пѣлѣс бурмѣ-
дѣм—вылысса бурмѣдѣм да пыдыса бурмѣ-
дѣм—гѣрѣмѣн.

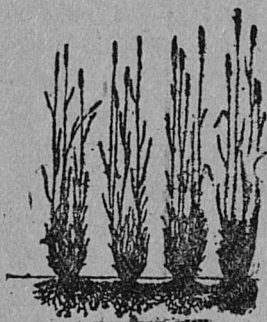
Первожја пѣлѣсас, кѣдѣ оз кор ыжыд
рѣскѣд, ужжасыс лѣѣны: пѣыжыд кѣстѣм,
мыр да кустжас кералѣм, пѣновтѣм, вынсѣ-
дѣм, сѣзжѣ кужѣмѣн кѣлѣ вѣзжыс скѣтсѣ.
Пыдысса бурмѣдѣм ыжыд рѣскѣд понсѣ вер-
мѣны нуѣдны совхозжас да колхозжас, ужжа-
сыс лѣѣ: гѣрѣм, кѣзѣм, возжыс-кѣзжас да
турун кѣзжысжас кѣзѣм.

Омѣл пѣскѣтина гѣлмѣдѣ ов- мѣсѣс

Жѣныдѣка тѣдмѣдам пѣскѣтина бурмѣ-
дѣм кузжас став пѣлѣс ужжѣ. Вы лысса кѣс
тѣм кѣлѣ нуѣдны сѣщѣм мѣстжасын, кѣнѣ
быдмѣ лѣшнѣж вѣыс нур сѣкас турун да вред-
нѣж турун. Бур турунжас (бѣбѣнѣн да сѣту-

**Пѣскѣтина бурмѣдѣтѣг он бѣст
уна жѣв.**

рун) тани пöдöны уна ва пöнда. Мед-бы кöс-
тыны, тулыссаңыс лым сылігас колö пасжав-
ны беҗасөн сеңдөм местаҗассө, кыті лым ва-
ыс јонжыка мунö. Тајö беҗас серҗыс колö
кодҗыны канаваҗас васö леңдөм вылö. Кана-

Пöскөҗинавыса злак
турунҗас.

васö кодҗигөн мусö колö
шыблавны öтар - мөдар
бокас, либö тыртны ва
гуранҗас, кытыс ваыс оз
вермы петныс.

Кустҗас лишнö ј
пуҗас да мырҗаск ералөм,
Вөҗвылын мед колана
пöскөҗина бурмөдигөн.
Кустҗас да пуҗас улын
уна места прöста вошö,
көнi ескö вермис быд-
мыны турун. Пөрөм пу-
җас, кустҗас мешајтöны

скөтлы бура ветлыны, до малöны вөраҗас, бөҗ-
җас да висмöны лөңдөн. Сы пöнда тајö став
индөмторҗассө колö весавны. Чер кыңҗи да
мыр перҗан машина кыңҗи таңдөм местаҗасö
поңö вәјөдны i аслыс пөлөс трактор.

Еҗаөс пиңовтөм да öтпырҗө
вынсөдөм кос пöскөҗинаҗас вылын бура
төдчө. Пиңовтны колö—Лааке, Аураса, Ро-
чевскөј һима агасҗасөн. Сесса пуктыны вын-
сөдигас кујөд ва, пач пөим, иза вынсөдан-
җас пыщкыс коҗавсө: калиҗа сов көрт сит
пызкөд, суперфосфаткөд, сизҗө сера шо-

ма аммиак. Којавны поџо воџ тулысын (1-1,5
цен. гектар вылө) либө арнас.

Бур овлө і компост, кужөдөс мөз
вылысас разөдөмөн.

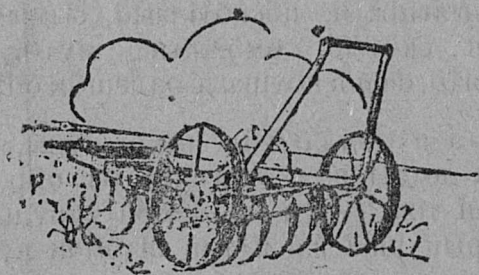
Мувыв лөсөдөм — лөө ізјас весалөм, лөп-
јас ідрэвлөм, вушјас, бурдыс роџјас, гу-
ранјас тырталөм, кужөдсө разөдиг кежлө. Кы-
мын шылыдјык пөскөтїнаыд, сымын зөи-
вїџајык скөтыд, омөлјыка муџө, ассыс
вынсө вїџө, да пөскөтїнаыс оз сещөм өдјө шык.

Бура вөџ ітөмөн поџо шуны, кытчө
скөт оз лөзсы воџ тулысын да сор арын.
Тулысын том турун јірөдөмөн туруныс шы-
кө, а арын јона ва вылын вїџөмөн вушөссө
пөскөтїнаыс, гуранјасас кутас ва пукавны.
Та вөсна регыд ышкэлө да пөрө һурө.

Торја местајасөн јірөдөм пөскөтїнаөс лөө
мед вескыда вөџітөм. Сїјө оз өтпырјө јірөд-
сы, а өчерөдөн, пөскөтїнасө јукөны кымын-
кө јөр вылө: пощөсөн либө канаваөн. Скөт-
сө вїџасны первој өтї местаын, кытчөџ сї-
јөс оз јірны (4-5 лун). Сесса вөтлөны мөд-
лаө. Кор өтї јөрсан һуөдөны мөддө, - ко-
мөдө да с. в. сїјө кадас первојја јірөдөм
јөрас туруныс быдмө (20-25 лун мысгї).

дыр јірөдны первојја јөрјасас оз ков,
мед мүкөдас туруныс оз важмы да оз кос-
мы. дыр сулалөм турун омөла сојөны. Та-
щөм нога вїџөмөн пөскөтїна тырмас дыржык.

Пыдыса бурмөдөм пөскөтiнаос сещөм-жө, кызи-и ви бурмөдөмыд. Первој гөрөны важ ежасө либө пиновтөны да көрөны турун виывса көрајасөн 2-3-4 кымын пөлөсөн (шабдиөн, зөрсора викаөн, турнепсөн). Бөрја наһ улас көрөсө пөскөтiнавывса турун көјдыс, көдөс воара кык воас ыщкыссө, кытчөз оз

Рожевскөйлөн виывв пiна.

јонмы ежакыс. Мөд либө көјмөд во турунсө ыщкөм бөрын еновтсө пөскөтiна улө. Тащөм культурнөј пөскөтiна воарө бурмөдөмөн олө уна дас војасөн — „уна воа пөскөтiна“.

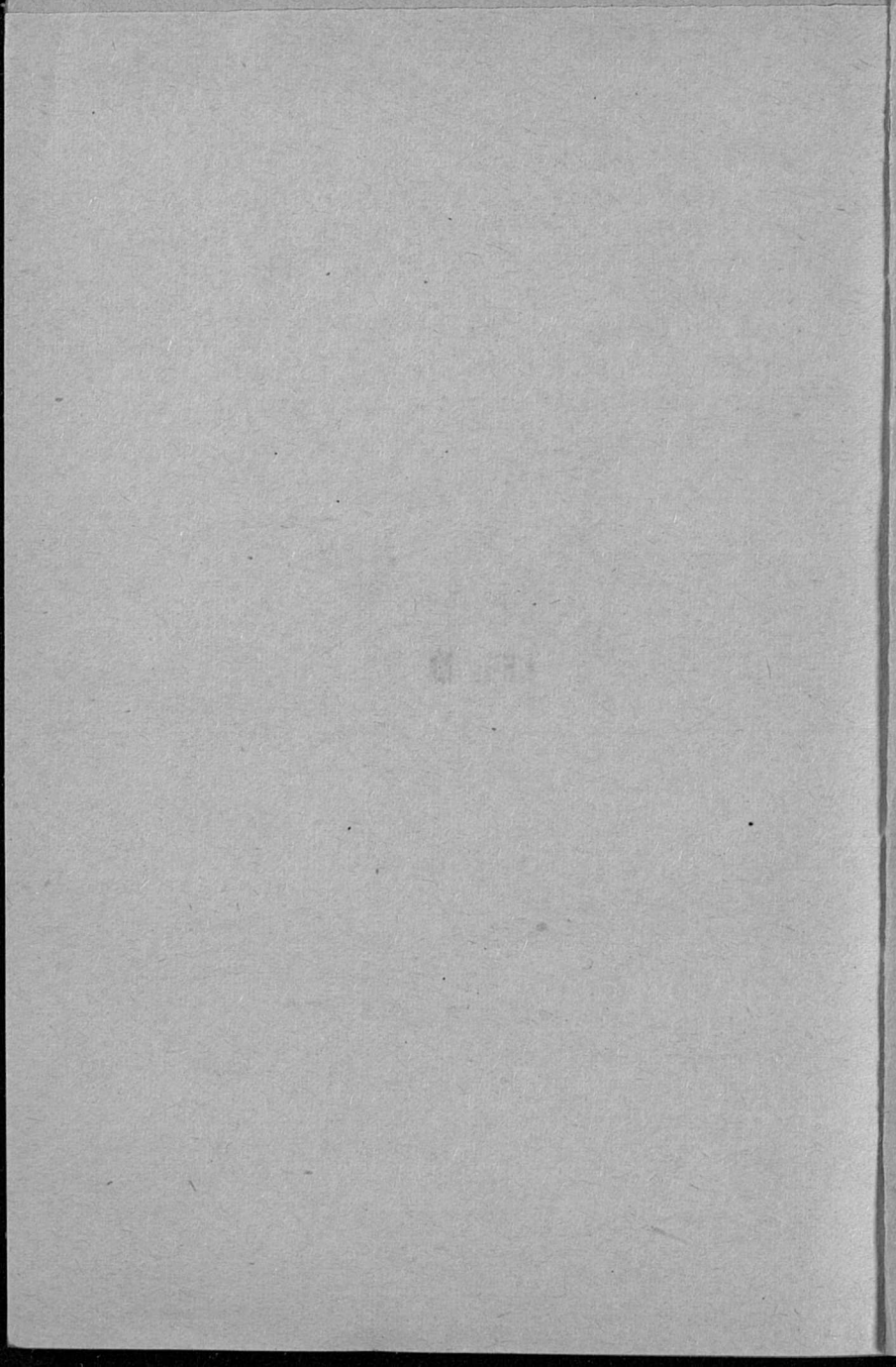
Пөскөтiна вылө көрөсө быдманажык турун, көдјас терпитөныжык талалөмсө, јирөмсө да сы бөрын вермөны вылыс быдмыны. Тащөм пөскөтiнавывса быдмана турун пыщкыс лөбны бобөнаһ сикасыс — первојја өчередын јежыд бобөнаһ, мыкө мында гөрд да шведскөј; злакөвөј пыщкыс — зөр модаа гөрд сiтурун, ещажык виывв зөр сiтурун,

мјатлык, јежыд полевица, ручбөж, шепта турун. Отлаавны быд сикас турун көјдыс 4-6 кг. —бобонан сикас—10-20 пр., ситурун да шепта турун—80-90 пр. Аграном индас, кушөмөс унжык либө ешажык пуктыны мусин серти. Көзөм пөскөтина өтү гектар вылын вермө вердны 3-4 мөскөс, көзтөг-жө—мөдарө, өтү мөс вылө колө куим гектарыс унжык пөскөтина.

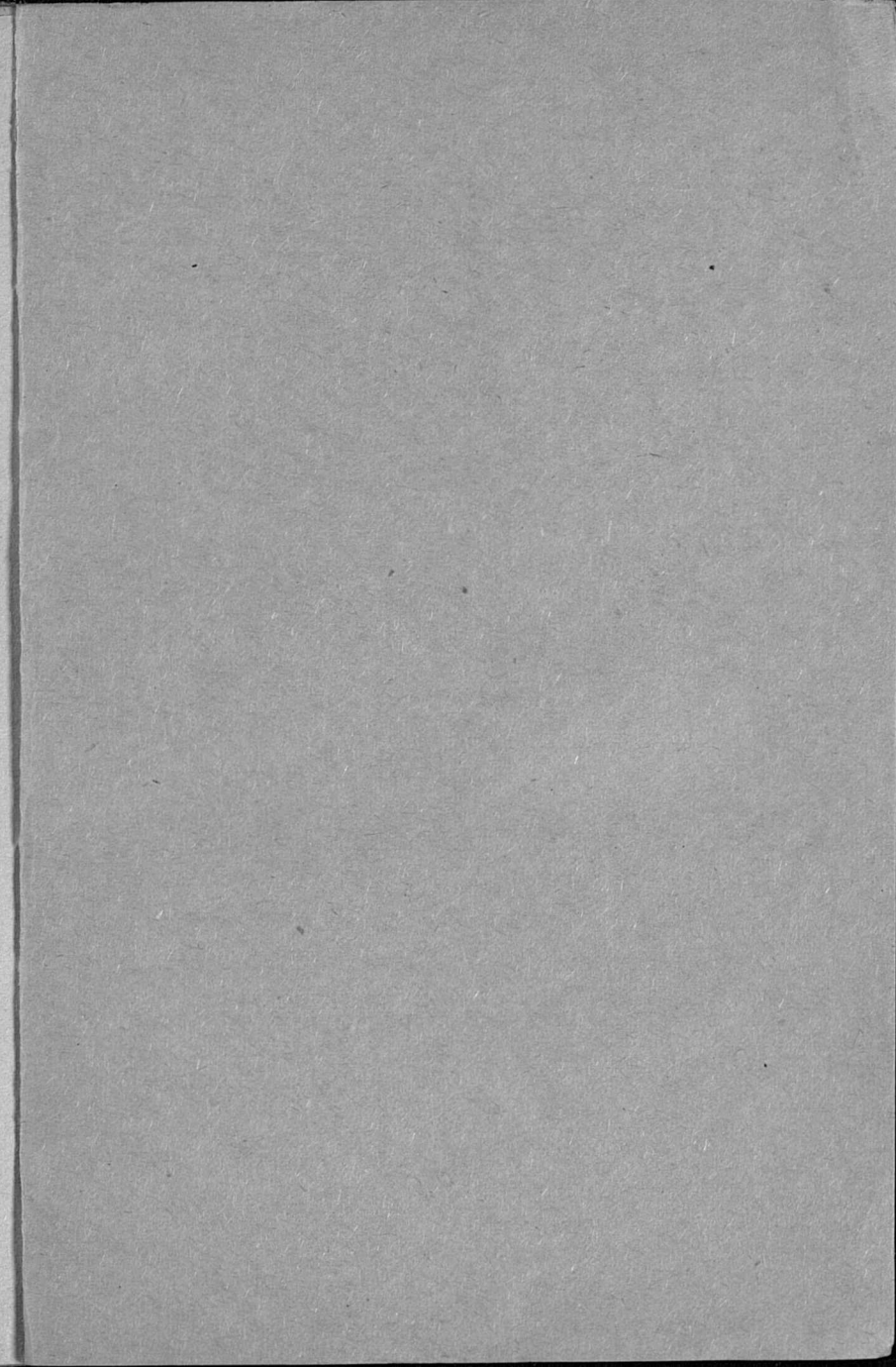

Инв. №

4155

донис 30 ур.

55904

Коми-3

2-891

ИЛЬИНСКИЙ. — Улучшение лугов
и пастбищ севера.

ГЕТОМА наборо 26 / IX-31 во. Печато 14 / X-31 во.

Отв. редактор Шадрин. Редакцијаалис Шахов.

Зак. №5960. Тір. 2500. 73×104. 37 л. б. 2,5 п. л. 51713 зн. Обл. № 860
Комі Госіздатлөн типографіја. Сыктывкар, Коммунистич., 1.